

Anna Santolaria, vitral·lera

Can Pinyonaire, Girona (<http://www.canpinyonaire.com>)

Text > JOSEP CAMPMAJÓ, escriptor

Foto > TONI VILCHES

Girona, 17 d'octubre de 2021. Un dels dos 17 d'octubre que ho van canviar tot. El primer, pocs anys abans del 2021, quan Anna Santolaria (Palamós, 1984) es va arriscar a quedar-se a Girona. No era el primer risc a què decidia exposar-se, aquesta artista amant de la seva feina, de les tècniques ancestrals de l'art del vitrall i, sobretot, de l'ànima que hi ha en cada bocí de vidre pintat i emplomat. Se la va jugar quan, estudiant belles arts a Barcelona, va descobrir la seducció dels vitralls i ho va deixar tot, feines incloses, per accedir a un curs monogràfic de vidrieria contemporània a la Fundació Centre del Vidre de Sants, impartit per Marta de Paz. I va acabar fent el que, durant segles, van haver de fer els qui volien ser mestres: d'aprenent. A Vitral·ls Bonet de Barcelona, taller propietat d'una nissaga d'artistes que tenia encomanats projectes de molta envergadura, hi va escombrar, massillar i patir calor, però també va poder participar del seu procés creatiu. I no a qualsevol lloc, sinó al temple barceloní de la Sagrada Família i sota el guiatge de Joan Vila i Grau. On Gaudí va imaginar l'impossible, l'Anna va aprendre, com faria qualsevol bon principiant avui, ahir o fa mil anys, què vol dir la disciplina; com faria qualsevol artista que volgués fixar les seves arrels en la memòria d'un ofici.

Un prospecte oblidat va encaminar-la cap a un curs llarg de conservació de vitralls a York (Regne Unit). Va tornar a acceptar el risc de deixar la feina, va posar a la maleta la il·lusió, el repte i el gos, i va deixar Catalunya per formar-se en una de les millors escoles de

restauració de vitralls del món. Estava convençuda que tornaria a Catalunya i tothom se la rifaria, però va haver d'acceptar que trobar una feina estable seria més difícil del que havia previst si no s'establí pel seu compte. Es va traslladar a Girona per preparar la tesina sobre les excepcionals taules medievals de vitraller que es conserven al Museu Diocesà de la ciutat. Va buscar un local barat i, després de refusar una seductora oferta de feina a Suècia, va decidir obrir Can Pinyonaire, el seu primer taller de restauració i creació de vitralls. Era un 17 d'octubre.

No va ser, però, fins al 17 d'octubre del 2021 que va arribar el segon gran canvi. L'atzar li va regalar la troballa d'una peça única darrere d'un vell retaule barroc que s'estava netejant: un vitrall que havia estat amagat des de feia segles va tornar a rebre llum. Un vitrall que havia donat color a la catedral gòtica de Girona, fet, en part, per plafons de vidre, plom i pintura, i que algú havia rescatat de l'antiga seu romànica. Els experts van datar-ne les peces més antigues pels volts de l'any 1230. Una joia. Un tresor. Una oportunitat.

D'ençà que Gustau Torres i Joan Piña, responsables de l'administració patrimonial catedralícia, van fer dinar tard l'Anna, els vitralls de la catedral de Girona han esdevingut la gran fita de l'artista palamosina. Davant la pregunta retòrica «Després d'aquesta descoberta, què?», la resposta entusiàstica d'Anna Santolaria no dona lloc a dubtes: «Ara? La catalogació, restauració i conservació de tots els vitralls de la catedral! Si Déu vol, és clar».